

Udskriftsdato: 23. december 2025

KEN nr 9100 af 19/03/2013 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 12-70-00394

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 12-70-00394

Pressenævnets kendelse i sag nr. 12-70-00394

Resumé

Klagerne, der medvirkede i en radioudsendelse om konspirationsteorier omkring angrebet på World Trade Center, klandrer DR for ikke at være interesserede i faktuelle oplysninger og mener, at journalisten i udsendelsen har miskrediteret og ringeagtet dem. Pressenævnet finder ikke grundlag for at kritisere DR.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

Pressenævnet bemærker indledningsvis, at nævnet træffer afgørelse i sager om, hvorvidt der er sket offentliggørelse i strid med god presseskik, jf. medieansvarsloven § 34. Det falder uden for nævnets kompetence at tage stilling til, om retningslinjerne i DRs programetik er tilsidesat.

Pressenævnet har endvidere ikke kompetence til at tage stilling til, om DR har overtrådt straffelovens § 267 om ærekrænkelse, idet dette spørgsmål henhører under domstolene.

Pressenævnet skal herudover bemærke, at DR er berettiget til at beslutte, hvilke oplysninger mediet vil bringe i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet. Pressenævnet finder, at DR har handlet inden for redaktørens redigeringsret ved ikke at medtage alle klagerne oplysninger.

God presseskik

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt. Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Det skal gøres klart, hvad der er faktiske oplysninger og hvad der er kommentarer jf. A.2, A.3 og A.5.

[Person A] bliver i udsendelsen præsenteret som journalist og ekspert på det pågældende område. Speakeren nævner videre, at han og [Person A] kender hinanden. Med baggrund i præsentationen af [Person A] finder nævnet ikke grundlag for at fastslå, at DR herved ikke har udvist tilstrækkelig kildekritik. Det står således klart for lytteren, at [Person A] optræder i udsendelsen i kraft af sin baggrund som ekspert og ikke som journalist på DR.

Det fremgår af udsendelsen, at [Person A]s udtalelser kan være farvet af det forhold, at han har skrevet en bog, der modsiger skeptikere af angrebet på World Trade Center den 11. september 2001. Nævnet finder, at den påklagede udtalelse er [Person A]s personlige vurdering og ikke en faktisk oplysning, hvorfor der ikke foreligger en tilsidesættelse af god presseskik.

Udtalelsen kommer i umiddelbart tilknytning til klagerne egne oplysninger, og nævnet finder ikke, at udtalelsen – eller de i øvrigt bragte oplysninger – er af en sådan karakter, at DR burde have efterprøvet oplysningerne ved at forelægge dem for klagerne med henblik på en kommentar.

Nævnet udtaler derfor ikke kritik af DR.

Genmæle

Det følger af medieansvarslovens § 36, stk. 1, at anmodning om genmæle i massemedierne over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er blevet bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Pressenævnet finder, at da der ikke er tale om en forkert oplysning af faktisk karakter, er der ikke grundlag for et genmæle.

Klagerne er derfor ikke berettiget til at få bragt et genmæle.

Pressenævnet har endvidere hverken mulighed eller grundlag for at bestemme, at DR skal bringe en TV-transmitteret debat mellem klagerne og [Person A].

[Klager 1] og [Klager 2] har klaget til Pressenævnet over en radioudsendelse på P1 den 1. november 2012, idet klagerne mener, at god presseskik er tilsidesat. Klagerne har endvidere klaget over, at DR har afvist deres krav om genmæle.

1 Sagsfremstilling

DR sendte den 1. november 2012 kl. 15.03 radioudsendelsen ”*Det store fupnummer*” på P1. Udsendelsen handlede om konspirationsteorier vedrørende angrebet på World Trade Center den 11. september 2001, herunder teorierne fra forhenværende lektor i Kemi [Klager 2] og hans ægtefælle [Klager 1]. I udsendelsen høres klagerne teorier – delvist i form af klip fra et af [Klager 2]s foredrag om angrebet. Herudover høres journalist og historiker [Person A]. Af udsendelsen fremgik bl.a. følgende:

”[Person A]: Det der kendetegner 9/11-konspirationsteorierne, som i øvrigt alle andre konspirationsteorier, det er, at de, de ignorerer de 99 procent informationer, som modsiger deres teorier, og så fokuserer de ekstremt meget på én procent, der kan umiddelbart se lidt mystisk ud, hvad det så ikke er, når det kommer til stykket.

[...]

[Person A]: Det minder om, uden at jeg overhovedet vil sammenligne, men det minder om det fænomen, der hedder holocaust-benægtelse ..., som jo er karakteriseret ved, at de benægter, at jødeudryddelserne fandt sted under 2. Verdenskrig med henvisning til et teknisk argument, nemlig at ovnene i Auschwitz ikke var store nok til at udslette så mange jøder.

[...]

Speak: [Klager 2] vil ikke forklare den officielle begrundelse for bygningens kollaps, der kunne ligne en nedrivning, fordi bygningens etager lagde sig pænt ned ovenpå hinanden. Det vil til gengæld journalist og historiker [Person A]. Han står bag bogen ”Konspiration – myter og facts om terrorangrebet 11. september” og er den hjemlige ekspert, som har beskæftiget sig mest med at dokumentere, at konspirationsteorierne ikke holder vand. Jeg skal for god ordens skyld sige, at jeg kender [Person A] og har været involveret i udgivelsen af hans bog. Når han deltager i udsendelsen, skyldes det, at han, som den eneste historiker og journalist herhjemme har lavet en kritisk gennemgang af konspirationsteorierne punkt for punkt.”

[Klager 1] og [Klager 2] klagede den 7. november 2012 ved e-mail til DR, som ved e-mail af 12. november 2012 afviste klagen.

Ved e-mail af 14. november 2012 rykkede klagerne for svar fra DR, som samme dag genfremsendte afvisningen.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager 1] og [Klager 2]s synspunkter:

Klagerne har anført, at radioudsendelsen "*Det store fupnummer*", herunder [Person A]s udtalelse i samme udsendelse, er i strid med god presseskik og brud på DRs programetik. Klagerne har videre anmodet om genmæle.

Klagerne har anført, at DRs journalist ikke var interesseret i klagernes faktuelle oplysninger. Mange af disse og andre vigtige oplysninger kom ikke med i den færdige udsendelse. Redigeringen viser, at udsendelsen havde en hensigt, som ikke var journalistisk nysgerrighed. "*Det store fupnummer*" er i stedet en subtil miskreditering af klagerne, hvor hensigten med udsendelsen var at få skeptikere af den officielle sandhed om 11. september 2001, herunder klagerne, til at fremstå som socialt dysfunktionelle.

Klagerne var ikke orienteret om, at [Person A] skulle medvirke ved tilrettelæggelsen af udsendelsen og var tværtimod af det indtryk, at klagerne skulle give [Person A] modspil. Først efter udsendelsens offentliggørelse blev klagerne klar over, at journalisten og [Person A] havde samarbejdet om udsendelsen, og at de var venner samt kolleger.

[Person A] fremstår i udsendelsen som ekspert. Klagerne har anført, at [Person A] imidlertid ikke er ekspert, men journalist ved DR og repræsenterer dermed DR.

[Person A]s udtaler i udsendelsen: "Det minder om, uden at jeg overhovedet vil sammenligne, men det minder om det fænomen, der hedder holocaust-benægtelse ..., som jo er karakteriseret ved, at de benægter, at jødeudryddelserne fandt sted under 2. Verdenskrig med henvisning til et teknisk argument, nemlig at ovnene i Auschwitz ikke var store nok til at udslutte så mange jøder". Denne udtalelse er miskrediterende og agtelsesforringende for klagerne. Den er uden for sammenhæng og uden nogen form for bevisførelse. Udtalelsen er ærekrænkende, injurierende og i strid med straffelovens § 267. [Person A]s forbehold "uden at jeg overhovedet vil sammenligne" er journalistisk uanstændig. Man kan ikke blive mindet om noget uden at sammenligne. Videre er udsagnet meningsløst, hvis man ikke sammenligner. At associere klagerne med holocaustbenægtelse er i åbenlys modstrid med DRs programetik.

Klagerne har anført, at DR bør bringe passende dementi og beklagelse i begyndelsen af en kommende feature-udsendelse. Klagerne bør have mulighed for genmæle i form af en TV-transmitteret diskussion med [Person A] og en upartisk ordstyrer, hvor [Person A] beviser, at der er tale om en parallel.

2.2 DRs synspunkter

DR har anført, at mediet ikke har handlet i strid med god presseskik.

I "*Det store fupnummer*" undersøges det, om den officielle forklaring bag World Trade Center katastrofen den 11. september 2001 i virkeligheden dækker over en historie, som ingen vil have ud. I den anledning indeholder udsendelsen en række interviews med klagerne. Udsendelsen stiller spørgsmål til, om klagernes teorier holder vand.

[Person A] optræder i udsendelsen som den ekspert, han er på området for kontrafaktisk historieskrivning og på baggrund af den bog, han har skrevet om samme emne.

I udsendelsen udtaler han sig generelt om de konspirationsteorier, der er forbundet med 11. september 2001. I den påklagede udtalelse om holocaustbenægtelse, er det centrale i [Person A]s sammenligning ikke en sammenligning af holdninger, men derimod den opbygning af en teori, som konspirationsteoretikere anvender. [Person A] sammenligner således ikke klagerne med holocaustbenægtelse, men sammenligner deres metode i at se på virkeligheden. Udtalelsen er således ikke en faktuel beskyldning mod klagerne, men derimod en værdidom, der fremstår som [Person A]s personlige og subjektive vurdering af klagernes argumentation.

Idet udtalelsen er en værdidom og ikke en faktuel beskyldning, er der ikke tale om en ærekrænkelser i straffelovens § 267 forstand, men derimod en straffri meningstilkendegivelse. Hertil har DR anført, at spørgsmålet om, hvorvidt udtalelsen er ærekrænkende, hører under domstolene og ikke Pressenævnets kompetence.

Som følge af, at udtalelsen er en værdidom, giver den heller ikke anledning til, at klager er berettiget til et genmæle. Klagernes krav om genmæle i form af en TV-transmitteret debat med [Person A] vil dels være umulig, idet der som følge af, at udtalelsen er en værdidom, ikke kan føres bevis for udtalelsens rigtighed, og dels vil kravet om en bestemt debat være et indgreb i mediets redigeringsret.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Thomas Rørdam, Anne-Marie Dohm, Lene Sarup og Marianne Druedahl.

Pressenævnet bemærker indledningsvis, at nævnet træffer afgørelse i sager om, hvorvidt der er sket offentliggørelse i strid med god presseskik, jf. medieansvarsloven § 34. Det falder uden for nævnets kompetence at tage stilling til, om retningslinjerne i DRs programetik er tilsidesat.

Pressenævnet har endvidere ikke kompetence til at tage stilling til, om DR har overtrådt straffelovens § 267 om ærekrænkelse, idet dette spørgsmål henhører under domstolene.

Pressenævnet skal herudover bemærke, at DR er berettiget til at beslutte, hvilke oplysninger mediet vil bringe i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet. Pressenævnet finder, at DR har handlet inden for redaktørens redigeringsret ved ikke at medtage alle klagernes oplysninger.

God presseskik

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt. Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Det skal gøres klart, hvad der er faktiske oplysninger og hvad der er kommentarer jf. A.2, A.3 og A.5.

[Person A] bliver i udsendelsen præsenteret som journalist og ekspert på det pågældende område. Speakeren nævner videre, at han og [Person A] kender hinanden. Med baggrund i præsentationen af [Person A] finder nævnet ikke grundlag for at fastslå, at DR herved ikke har udvist tilstrækkelig kildekritik. Det står således klart for lytteren, at [Person A] optræder i udsendelsen i kraft af sin baggrund som ekspert og ikke som journalist på DR.

Det fremgår af udsendelsen, at [Person A]s udtalelser kan være farvet af det forhold, at han har skrevet en bog, der modsiger skeptikere af angrebet på World Trade Center den 11. september 2001. Nævnet finder, at den påklagede udtalelse er [Person A]s personlige vurdering og ikke en faktisk oplysning, hvorfor der ikke foreligger en tilsidesættelse af god presseskik.

Udtalelsen kommer i umiddelbart tilknytning til klagernes egne oplysninger, og nævnet finder ikke, at udtalelsen – eller de i øvrigt bragte oplysninger – er af en sådan karakter, at DR burde have efterprøvet oplysningerne ved at forelægge dem for klagerne med henblik på en kommentar.

Nævnet udtaler derfor ikke kritik af DR.

Genmæle

Det følger af medieansvarslovens § 36, stk. 1, at anmodning om genmæle i massemedierne over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er blevet bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Pressenævnet finder, at da der ikke er tale om en forkert oplysning af faktisk karakter, er der ikke grundlag for et genmæle.

Klagerne er derfor ikke berettiget til at få bragt et genmæle.

Pressenævnet har endvidere hverken mulighed eller grundlag for at bestemme, at DR skal bringe en TV-transmitteret debat mellem klagerne og [Person A].

Afgjort den 19. marts 2013